ഭക്ത്യാ*ff*വേശ്യ മനോ യസ്മിൻ വാചാ യന്നാമ കീർത്തയൻ
ത്യജൻ കളേബരം യോഗീ മുച്യതേ കാമകർമ്മഭി: (1–9–23)

യുധിഷ്ഠിരൻെറമനസ്സ് യുദ്ധക്കെടുതികളെക്കുറിച്ച് വ്യാകുലമായിരുന്നു. ധർമ്മരാജാവിൻെറ മകന് യുദ്ധസമയത്തെ അധാർമ്മികത നിയമാനുസൃതമെങ്കിൽകൂടി മനോവിഷമമുണ്ടാക്കി. അദ്ദേഹം ഭീഷ്മ പിതാമഹൻെറ സാന്നിദ്ധ്യംതേടി. ഋഷിവര്യരെ ഇത് ചരിത്രത്തിലെതന്നെ ഓർമ്മിപ്പിക്കപ്പെടേണ്ട ഒരു നിമിഷമാണ്. ദേവതകളും യക്ഷകിന്നരന്മാരും മനുഷ്യരും എല്ലാംചേർന്ന് എറ്റവും മഹാനായ യോദ്ധാവ് എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഭീഷ്മരുടെ കാൽക്കലെത്തി. യുദ്ധത്തിൽ വീണുപോയ ഭീഷ്മർ ശരശയ്യയിൽ മരണവും കാത്തുകിടക്കുകയാണ്. സ്വഛന്ദമൃത്യുവായ അദ്ദേഹം മരണം ഉത്തരായനത്തിലാവാൻകാത്തുകിടന്നു. ഈയവസരത്തിൽ പാണ്ഡവർ കൃഷ്ണനോടൊപ്പം അവിടെ ചെന്നു.

യുദ്ധത്തിൽ കൗരവപക്ഷത്ത് ശത്രുവിൻെറകൂടെ നിന്നെങ്കിലും യുധിഷ്ഠിരനോട് ഭീഷ്മർക്ക് വാത്സല്യമുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം യുധിഷ്ഠിരനെ സമാധാനപ്പെടുത്തി. “അല്ലയോ രാജാവേ, എന്തൊക്കെ സംഭവിച്ചുവോ അതെല്ലാം ഭൂമിയിലെ എല്ലാറ്റിനേയും നിയന്ത്രിക്കുന്ന ആ നിയാമകശക്തിയുടെ പ്രഭാവംകൊണ്ടാണ്. എന്തൊരത്ഭുതമെന്ന് നോക്കൂ! ധർമ്മിഷ്ഠനായ നിൻെറ ഭരണം. മഹായോദ്ധാക്കളായ അർജുനനുംഭീമനും സഹായത്തിന്. പോരാഞ്ഞ് ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാൻ തന്നെ ആത്മമിത്രമായി ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടുകൂടി അനിഷ്ടങ്ങളുംആപത്തുകളും ഉണ്ടാവുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇതെല്ലാം ആ അദൃശ്യശക്തിയുടെ മാസ്മരീകപ്രഭാവം കൊണ്ടുതന്നെയാണുണ്ടായത് എന്നറിയുക.”

ഭീഷ്മർതുടർന്നു: ശ്രീകൃഷ്ണൻ ആ പരമാത്മാവുതന്നെയാണ്. തൻെറദിവ്യത്വം സ്വയംമായയാൽമറച്ചു ജീവിക്കുകയാണദ്ദേഹം. അദ്ദേഹത്തിന് എല്ലാവരും ഒരുപോലെയത്രെ. എങ്കിലും എത്ര ദയാപരനാണദ്ദേഹം. ഈ അവസാനസമയത്ത് ദേഹത്യാഗത്തിനുമുൻപ് ഭഗവൽസ്മരണനൽകാനായി സ്വയം പ്രത്യക്ഷനായിരിക്കുന്നു!. മരണത്തിനുമുൻപ് ഏതൊരു യോഗിവര്യൻ ഭഗവാനെ മനസ്സിൽ ധ്യാനിച്ച് ആ നാമമുരുവിട്ട് ദേഹംവെടിയാൻ തയ്യാറാവുന്നുവോ അയാൾ കാമത്തിൻേറയും കർമ്മബന്ധത്തിൻേറയും ബന്ധനത്തിൽനിന്നും മോചനംനേടുന്നു. മുനിവര്യരേ, ഭീഷ്മപിതാമഹൻ വീണ്ടും മനുഷ്യൻെറ ധർമ്മകർമ്മങ്ങളെപ്പറ്റി യുധിഷ്ഠിരനെ വിശദമായി മനസ്സിലാക്കി. ഭീഷ്മർ പരംപൊരുളിനെയറിഞ്ഞവരിൽ അഗ്രഗണ്യനായിരുന്നുവല്ലൊ. ദിവ്യമായ മരണമുഹൂർത്തം സംജാതമായപ്പോൾ ഭീഷ്മർ ഇമവിടാതെ കൃഷ്ണനെത്തന്നെനോക്കി ഇടമുറിയാതെ ഭഗവൽകീർത്തനമാലപിക്കാൻ തുടങ്ങി.

“വിടപറഞ്ഞു പോകുന്ന ഈ സമയത്ത് ഞാനെൻെറ മനസ്സിനെ ശ്രീകൃഷ്ണപരമാത്മാവിൻെറ പക്കലേൽപ്പിക്കുന്നു. അവിടുന്ന് പലേ അവതാരങ്ങളെടുത്ത് സ്വന്തം ദിവ്യോദ്ദേശങ്ങളെ നടപ്പിലാക്കുന്നു. എൻെറ ഹൃദയമെന്നെന്നേക്കുമായി ശ്രീകൃഷ്ണനിൽ അലിഞ്ഞുചേരട്ടെ. അവിടുത്തെ മുഖം യുദ്ധക്കളത്തിലെ പൊടിപറ്റിയ മുടിച്ചുരുൾവീണുമറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അങ്ങ് അർജുനൻെറ സാരഥിയാകാൻ മുന്നോട്ടു വരികയും അയാൾക്കു ഭഗവദ്ഗീതോപദേശം നൽകുകയും ചെയ്തുവല്ലൊ. അങ്ങ് പാണ്ഡവരെ പലവിധത്തിൽ സഹായിക്കുകയും യുദ്ധത്തിൽകൊലചെയ്യപ്പെട്ട എല്ലാവർക്കും ശത്രുമിത്രഭേദമെന്യേ കരുണാകടാക്ഷത്താൽ മോക്ഷമേകുകയുംചെയ്തു. അവർക്കെല്ലാം ഭഗവൽ സമാനമായ രൂപവും സിദ്ധിച്ചു.”

ഭീഷ്മപിതാമഹൻ അനന്തമായ പരമാത്മാവിൽ വിലയംപ്രാപിച്ചു. യുധിഷ്ഠിരനും അനുചരന്മാരും കൃഷ്ണനോടൊപ്പം തലസ്ഥാനനഗരിയിലേക്ക് തിരിച്ചു. യുധിഷ്ഠിരൻ രാജാവായി സ്ഥാനമേറ്റു.